

**ЎЗБЕКИСТОН ҚОНУНЧИЛИГИ
ТАҲЛИЛИ**

UZBEKISTAN LAW REVIEW

**ОБЗОР ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА
УЗБЕКИСТАНА**

ИЛМИЙ ТАҲЛИЛИЙ ЖУРНАЛ	SCIENTIFIC ANALYTICAL JOURNAL	НАУЧНО АНАЛИТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ
--------------------------------------	--	--

**2024
№4**

Mirzayev G'iyosbek Isroil o'g'li

Jinoyat huquqi, kriminologiya va korrupsiyaga qarshi kurashish kafedrası o'qituvchisi

SPORTCHILAR DOPINGDAN FOYDALANGANLIK LARI UCHUN ULARGA QO'LANILADIGAN JAZO VA CHORALAR

Annotatsiya. Ushbu maqola orqali xalqaro vas part musobaqalarida haqiqiy sport egalari tomonidan g'alaba qozonishga erishi, sog'lom va halol sportni rivojlantirish, antidoping qoidalari buzganlarga nisbatan xalqaro va milliy qonunlar doirasida tegishli jazo choralari qo'llash masalasini takomillashtirish ilgari surilgan.

Kalit so'zlar: Sportchi, doping, sportni rivojlantirish, anti doping testdan o'tish, Simpatomimetiklar, taqiqlangan moddalar, diskvalifikatsiya, jarima

Abstract. This article raises the question of achieving victory by genuine athletes in international competitions, developing healthy and fair sports, and improving the application of appropriate penalties within the framework of international and national legislation for those who violate anti-doping rules.

Keywords: Athlete, doping, sports development, anti-doping testing, Sympathomimetics, prohibited substances, disqualification, fine

Аннотация. Данная статья продвигает идею достижения побед настоящими спортсменами на международных соревнованиях, развития здорового и честного спорта, а также совершенствования применения соответствующих мер наказания в рамках международного и национального законодательства в отношении нарушителей антидопинговых правил.

Ключевые слова: Спортсмен, допинг, спортивное развитие, антидопинговое тестирование, Симпатомиметики, запрещенные вещества, дисквалификация, штраф

Kirish

Sportdagi halollik va olimpizm prinsiplarining himoya qilishdagi sport sohasini tartibga soluvchi qonunchilikda dopingga qarshi kurash faoliyatidagi muammolar, sportchilarning huquqlarini kengaytirish hamda dopingga qarshi kurash faoliyatini takomillashtirish har bir davlatning oldida turgan ustuvor vazifalardan biri bo'lmoqda. Har bir insonning tabiiy iste'dodlarini takomillashtirish va halol sportni rivojlantirishga Doping mahsulotlari raxna solidi.

Dopingning aniqlanishi sportchini sportdan butunlay chiqarib tashlashgacha bo'lgan qattiq jazo bilan tahdid qiladi. Taqiqlangan moddalar sportchining organizmida birinchi marta aniqlanganda (efedrin va uning hosilalari kabi simpatomimetik preparatlar bundan mustasno) u 2 yilga, ikkinchisida – umrbod diskvalifikatsiya qilinadi. Simpatomimetiklarni birinchi marta qabul qilgan taqdirda - 6

oyga, ikkinchisida 2 yilga, uchinchisida - umrbod diskvalifikatsiya.

Shu bilan birga, sportchini kuzatgan murabbiy va shifokor ham jazolanadi. Doping sifatida rasman giyohvandlik toifasiga kiruvchi har qanday dori vositalaridan foydalanish tegishli ma'muriy va jinoiy javobgarlikka sabab bo'ladi. Ayni paytda mamlakat qonun chiqaruvchi organlariga jinoyat sodir etganlik uchun jinoiy jazo joriy etish bo'yicha quyidagi takliflar kiritilgan:

Butunjahon antidoping kodeksini, Taqiqlanganlar ro'yxatini, Terapevtik foydalanishdan ozod qilishning xalqaro standartini, Xalqaro sinov standartini batafsil o'rganish;

Sportchini doping nazoratining barcha jihatlari bo'yicha ma'lumot bilan ta'minlash;

Antidoping qoidalarini va ularning buzilishi bilan bog'liq oqibatlarni bilish;

Musobaqa va musobaqadan tashqari qanday moddalar va usullar taqiqlanganligini bilish;

Sportda xun takviyalaridan foydalanish va ulardan foydalanish bilan bog'liq xavflar haqida ma'lumotga ega bo'ling.

Rossiya bozorlarida sport oziq-ovqat mahsulotlarning 80% gacha bo'lgan miqdorda sportda taqiqlangan moddalarni o'z ichiga olgan soxta narsalar mavjud bo'lishi mumkin. Shuni yodda tutish kerakki, siz parhez qo'shimchalarini faqat kerakli mahsulot hujjatlariga ega bo'lgan ishonchli yetkazib beruvchilardan sotib olishingiz mumkin. Agar xodimlar sportchining antidoping qoidalarini buzishga aloqadorligini isbotlansa, ular sportchiga nisbatan qattiqroq jazolanadi.

Butunjahon antidoping agentligi kodeksiga ko'ra, doping - bu bir yoki bir nechta antidoping qoidalarining buzilishi.

Antidoping qoidalarining buzilishiga quyidagilar kiradi:

Sportchining namunasida taqiqlangan moddalarning mavjudligi; Sportchi tomonidan taqiqlangan moddalar va usullardan foydalanish yoki ulardan foydalanishga urinish; Namuna olishdan qochish; Sportchining turgan joyi to'g'risida ma'lumot bermaslik. Noto'g'ri joylashuv ma'lumotlarini taqdim etish; Namunani o'zgartirish yoki namunani o'zgartirishga urinish; Sportda taqiqlangan moddalar va usullarga egalik qilish; Sportda taqiqlangan moddalar va usullarni tarqatish yoki tarqatishga urinish; Taqiqlangan modda yoki usulni sportchiga yuborish yoki qo'llashga urinish.

Antidoping qoidalarini buzganlik uchun sanksiyalar Ma'muriy huquqbuzarlik muddati qoidabuzarlik turiga, namunada topilgan taqiqlangan moddaning sinfiga va qoidabuzarlik birinchi marta sodir etilganligiga bog'liq.

Milliy antidoping tashkiloti RUSADA sportchilardan namunalar oladi va antidoping qoidalarini buzish holatlarini tekshiradi. Agar antidoping qoidalarining buzilishi musobaqa davomida sodir bo'lsa, sportchining musobaqada ko'rsatgan natijalari bekor qilinadi. Buning oqibatida sportchi medal va sovrinlardan mahrum qilinadi. Dopingga qarshi qoidalarni birinchi marta buzganlik uchun huquqdan

mahrum qilish quyidagi hollarda ikki yil muddatga belgilanadi: Sportchining namunasida taqiqlangan moddaning mavjudligi, namuna olishdan bo'yin tovlash, Namunani almashtirish yoxud almashtirishga urinish, Sportda taqiqlangan moddalar va usullarga egalik qilish, sportchi tomonidan taqiqlangan moddalar va usullardan foydalanish yoki ulardan foydalanishga urinish. Quyidagi qoidabuzarliklar uchun to'rt yil muddatga diskvalifikatsiya belgilanadi: Sportda taqiqlangan moddalar va usullarni tarqatish yoki tarqatishga urinish; Taqiqlangan modda yoki usulni sportchiga yuborish yoki qo'llashga urinish. Voyaga etmagan sportchi tomonidan xodimlarning ishtiroki bilan sodir etilgan qoidabuzarlik ayniqsa jiddiy hisoblanadi. Agar sportchini qo'llab-quvvatlovchi xodimlarning bunday aksildoping qoidalari buzilishiga aloqadorligi isbotlansa, sportchini qo'llab-quvvatlovchi xodimlar umrbod diskvalifikatsiya qilinadi. Agar sportchi musobaqadan tashqari davrda ketma-ket uchta sinovni o'tkazib yuborsa yoki 18 oy ichida uning turgan joyi to'g'risida ma'lumot bermasa, ikki yilgacha muddatga diskvalifikatsiya qilinadi. Sportchi o'ziga nisbatan berilgan sanksiyalarni bekor qilish yoki kamaytirish uchun asosli shikoyat taqdim etishga haqli. Agar sportchi taqiqlangan modda uning tanasiga qanday kirib kelganini tushuntirib bera olsa va u yaxshilash uchun mo'ljallanmaganligini isbotlasa sport natijalari, huquqbuzarlik muddati qisqartirilishi, bekor qilinishi yoki boshqa turdagi jazo (masalan, tanbeh) bilan almashtirilishi mumkin.

Agar sportchi antidoping qoidalarini buzishda aybdor emasligini aniqlasa, huquqdan mahrum qilish muddati ham qisqartirilishi mumkin. Sportchining ixtiyoriy ravishda dopingga qarshi qoida buzilishiga yo'l qo'yganligi diskvalifikatsiya muddatini qisqartirish uchun asos bo'lishi mumkin. Agar ixtiyoriy tan olish sportchi o'zining fosh bo'lish xavfi borligini anglaganidan keyin sodir bo'lsa, sanksiya muddati qisqartirilmaydi.

Antidoping qoidalarining ikkinchi buzilishi: Dopingga qarshi qoidalarni takroran buzganlik uchun, har ikkala qoidabuzarlikning og'irligini hisobga olgan holda, Ma'muriyatdan mahrum qilish muddati alohida belgilanadi.

Antidoping qoidalari uchinchi buzilishi: Agar uchinchi antidoping qoidabuzarligi aniqlansa, umrbod diskvalifikatsiya qilinadi.

Diskvalifikatsiya qilingan sportchi har qanday toifadagi musobaqalarda qatnashish huquqiga ega emas. Bunday sportchi faqat dopingga qarshi maxsus ta'lim yoki reabilitatsiya dasturlarida qatnashishi mumkin. Bundan tashqari, diskvalifikatsiyada bo'lgan sportchining tanasida taqiqlangan moddalar mavjudligini tekshirish kerak.

Moliyaviy sanksiyalar. Antidoping qoidalarini buzganlik uchun, diskvalifikatsiyadan tashqari, sportchiga nisbatan moliyaviy sanksiyalar ham qo'llanilishi mumkin. Ularning miqdori tegishli Antidoping tashkiloti tomonidan belgilanadi.

Jamoaviy sport turlarida antidoping qoidalarini buzish. Jamoaviy sport turlari bo'yicha test sinovlari Agar jamoada bir nechta o'yinchi antidoping qoidalarini buzgan bo'lsa, musobaqa tashkilotchilari musobaqa davomida

jamoada maqsadli test o'tkazishlari shart.

Jamoa sportidagi oqibatlar. Agar musobaqa davomida jamoaviy sport turi bo'yicha ikkidan ortiq jamoa a'zolari antidoping qoidalarini buzgan bo'lsa, jamoa jazolanishi kerak (masalan, to'plangan ochkolarni yo'qotish, musobaqa yoki sport musobaqasi davomida diskvalifikatsiya va boshqalar) qoidabuzarlikka yo'l qo'ygan individual sportchilarga nisbatan qo'llaniladigan sanksiyalardan tashqari. Rossiya Federatsiyasi hukumati tomonidan kiritilgan Antidoping qonun loyihasiga taklifi qabul qilingan. Agar dastlabki qonun loyihasida taqiqlangan vositalar yoki usullardan foydalanish sportchining sog'lig'iga jiddiy zarar yetkazishi yoki o'limiga olib kelgan bo'lsa, 15 yilgacha ozodlikdan mahrum qilish jazosi nazarda tutilgan edi. Endilikda aybdorlar uch yilgacha ozodlikdan mahrum qilish bilan yoki besh yilgacha yoki muayyan lavozimlarni egalash yoki muayyan faoliyat bilan shug'ullanish huquqi yoxud uch yilgacha majburiy mehnat yoxud besh yilgacha lavozimlarni egallash yoki faoliyat bilan shug'ullanish huquqidan mahrum qilingan holda ozodlikdan mahrum qilish.

Jinoiy javobgarligi. Qonun loyihasi tashabbuskorlaridan biri Davlat Dumasi deputati va Rossiya Kōrling Federatsiyasi (FKR) rezidenti Dmitriy Svishchev shunday dedi, - "Jinoiy javobgarlikni joriy etish o'z-o'zidan maqsad emas". Qoidabuzarlarga nafaqat qonunchilik, balki moliyaviy choralar ko'rishni taklif qildi: "Sportchilar, ularning murabbiylari va xodimlarining mavjud intizomiy javobgarligi dopingdan foydalanishning oldini olish uchun uning imkoniyatlarini tugatmaydi", - dedi u. "Jinoiy javobgarlikni joriy etish ko'p jihatdan taqiqlangan moddalar va usullarni qo'llashga undash, doping namunalari qalbakilashtirish va yashirish kabi kompozitsiyalar uchun doping qoidabuzarliklariga yo'l qo'ymaslikka qaratilgan profilaktik chora hisoblanadi. Biz WADA mutaxassislari bilan konstruktiv hamkorlikka tayyor ekanligimizni ko'rsatamiz, ularning fikricha, Rossiya antidoping tuzilmalarida tizimli ravishda yashirish va qalbakilashtirish faktlarini ta'kidlaydi. Yana bir narsaga oydinlik kiritaylik. Hech kimga sir emaski, ba'zi sportchilarimiz ongli ravishda doping yo'lga o'tishadi, chunki ular g'alaba qozonishning uddasidan chiqishlarini tushunishadi. Olimpiya medali, ular kvartira, mashina va mustahkam pul mukofotiga ega bo'lishadi. Shu bilan birga, hamma biladiki, vaqt o'tishi bilan ularning hiyla-nayranglari oshkor bo'lgan taqdirda ham ulardan hech kim qaytarishni talab qilmaydi. Bu to'g'ri, endi biror narsani davlatga qaytarish texnik jihatdan mumkin emas. Ammo bu muammo ertami-kechmi hal qilinishi kerak. Shu bilan bir qatorda, sportchilar bir muncha vaqt o'tgach ham doping qoidabuzarliklari aniqlangan taqdirda pulni va boshqa hamma narsani qaytarish majburiyatini olgan qandaydir kafolatni imzolaydilar".

Doping muammosi hozirgi vaqtda eng keskin bo'lib kelgan va shunday bo'lib qolmoqda. "Jismoniy tarbiya va sport to'g'risida" Federal qonuniga o'zgartishlar kiritish to'g'risida 2010-yil 7-maydagi 82-FZ-sonli Federal qonuni. Rossiya Federatsiyasi dopingga qarshi qoidalarni buzganlik uchun javobgarlikni belgilaydi, "dopingga qarshi qoidalarini buzish" tushunchasini kiritadi va ochib beradi. Biroq,

bu yangiliklarga qaramay, yangi tahrirdagi “Sport to’g’risida”gi qonun hali ham faqat sportchining o’zi javobgarligini belgilaydi, garchi unga ko’ra, “Sport to’g’risida”gi Qonunning 26-moddasi 8-qismi (o’zgartishlari bilan), sportda dopingning oldini olish va unga qarshi kurashish chora-tadbirlari sportchilar, murabbiylar, jismoniy tarbiya va sport sohasidagi boshqa mutaxassislarning antidoping qoidalarini buzganliklari uchun javobgarligini belgilashni o’z ichiga oladi. Taqiqlangan moddani va (yoki) taqiqlangan usulni tarqatish uchun; Sportchiga taqiqlangan moddani qo’llash yoki ishlatishga urinish yoki taqiqlangan usuldan foydalanish yoki foydalanishga urinish va boshqalar, ya’ni har qanday antidoping qoidalarini buzganlik uchun qattiq javobgarlik masalasini belgilash lozim.

Bunday xatti-harakatlarning oldini olish maqsadida qattiq jazolar joriy etilishi sportda dopingga qarshi kurashning eng muhim shartidir. Bu javobgarlik ma’muriy qonun hujjatlarida aks ettirilishi mumkin. Mas’uliyatning eng maqbul turi dopingga qarshi qoidalarini buzganlik uchun ma’muriy jarimalar joriy etish bo’lib ko’rinadi. Sportda nazarda tutilgan fuqaro va mansabdor shaxsning jarima miqdori bo’yicha cheklavlar.

Rossiya Federatsiyasi Ma’muriy huquqbuzarliklar to’g’risidagi kodeksining 3.5-bandini, mansabdor shaxsga fuqaro bilan solishtirganda yanada qattiqroq jazo qo’llash imkoniyati sport faoliyati bilan bog’liq holda maxsus sub’ektlar - mansabdor shaxslarning aniq doirasini aniqlashni talab qiladi. Tibbiyot xodimlari, murabbiylar, rahbarlar sport tashkilotlari va jamoalar - bu sportda dopingning oldini olish uchun barcha sa’y-harakatlarni yo’naltirishga majbur bo’lgan shaxslarning to’liq ro’yati emas va natijada - ularning huquqbuzarliklari uchun javobgarligi boshqa shaxslarga qaraganda qattiqroq bo’lishi kerak. Shunday qilib, u Sportning eslatmasida belgilanishi kerak. Rossiya Federatsiyasi Ma’muriy huquqbuzarliklar to’g’risidagi kodeksining 2.4-moddasi quyidagi tahrirda bayon etilsin: “Ma’muriy huquqbuzarlik sodir etgan sportchi bilan ishlayotgan yoki sport musobaqalarida ishtirok etayotgan yoki qatnashishga tayyorlanayotgan sportchilarni davolovchi jismoniy tarbiya va sport sohasi mutaxassislari, tibbiyot yoki o’rta tibbiyot xodimlari mansabdor shaxs sifatida ma’muriy javobgarlikka tortiladilar”.

Ushbu matn Rossiya Federatsiyasi Ma’muriy javobgarlik to’g’risidagi kodeksining sportda doping uchun javobgarlikni nazarda tutuvchi tegishli moddasiga havola bilan to’ldirilishi kerak. Sport to’g’risidagi qonunning

26-moddasidan kelib chiqadiki, antidoping qoidalarini buzish yuridik shaxslar tomonidan ham mumkin. Yuridik shaxslarning sportda doping iste’mol qilganlik uchun ma’muriy javobgarligini joriy etish ehtimoli bo’lgan huquqbuzarlik mohiyatini yanada aniqroq tavsiflash maqsadida “Sport to’g’risida”gi qonunga o’zgartirishlar kiritishni talab qiladi. Hozirgi vaqtda sport qonunchiligi faqat sportga bevosita aloqador shaxslarni javobgarlikka tortish zaruratidan kelib chiqadi. Aybdor shaxslarga nisbatan diskvalifikatsiya tarzidagi ma’muriy jazoni qo’llash masalasi munozarali bo’lib qolmoqda. O’z mohiyatiga

ko’ra, diskvalifikatsiya shaxsni muayyan lavozimlarni egalash yoki muayyan faoliyat bilan shug’ullanish huquqidan mahrum qilishdan iborat. Sportchini diskvalifikatsiya qilish imkoniyati “Sport to’g’risida”gi qonunda nazarda tutilgan.

Yuridik shaxsning va shu bilan birga uning mansabdor shaxslarining sportda doping iste’mol qilganlik uchun javobgarligini joriy etish diskvalifikatsiya bo’yicha amaldagi qoidalariga qo’shimcha o’zgartirishlar kiritishni talab qilmaydi. Ammo, sport mutaxassislari, tibbiyot xodimlari va boshqalarga murojaat qilgan holda, Rossiya Federatsiyasi Ma’muriy javobgarlik to’g’risidagi kodeksiga tegishli o’zgartirishlar kiritilishi kerak.

Rossiya Federatsiyasi Ma’muriy huquqbuzarliklar to’g’risidagi kodeksining 3.11). Mutaxassislar diskvalifikatsiya qilingan shaxslarga tegishli kelishuv asosida jismoniy tarbiya va sport sohasidagi faoliyat bilan shug’ullanishni taqiqlashni taklif qilmoqda. Shu bilan birga, bunday tahrirdagi ushbu jazo tibbiyot xodimlariga nisbatan qo’llanilmaydi, chunki tibbiy faoliyat sog’liqni saqlash sohasidagi faoliyatdir. Bundan tashqari, “jismoniy tarbiya va sport sohasidagi faoliyat bilan shug’ullanish” tushunchasi juda keng. Diskvalifikatsiya doirasida jismoniy tarbiya va sport sohasidagi federal ijroiya organining reglamentida ularning ro’yatini nazarda tutgan holda, o’zini muayyan lavozimlar bilan cheklash to’g’riroq bo’ladi. Shunga ko’ra, Rossiya Federatsiyasi Ma’muriy javobgarlik to’g’risidagi kodeksining 3.11-moddasi diskvalifikatsiya “jismoniy tarbiya va sport sohasidagi mutaxassislarga nisbatan” qo’llanilishi mumkin degan so’z bilan to’ldirilishi kerak. Biz ota-onalarning mas’uliyatini unutmasligimiz kerak, buning yordamida sportda doping ko’pincha mumkin bo’ladi. Ota-onalar va boshqa qonuniy vakillarning mas’uliyatini joriy etgan holda, voyaga etmaganlarni o’qitish va tarbiyalash uchun mas’uliyat yuklangan boshqa shaxslarning javobgarligini aks ettirish kerak.

Voyaga etmaganlarga nisbatan sodir etilgan qilmishlar uchun jazoni kuchaytirish to’g’risidagi taklif asosli, ammo shuni hisobga olish kerakki, ma’muriy huquqbuzarlik uchun javobgarlik sub’ekti o’n olti yoshga to’lgan shaxs hisoblanadi. Shunga ko’ra, voyaga etmaganlar doirasini o’n olti yoshga to’lgan shaxslar bilan cheklash mumkin. Bunda o’n olti yoshga to’lmagan sportchilarga nisbatan sodir etilgan qilmishlar yanada qattiqroq jazolanishi kerak. Nihoyat, ko’rib chiqilayotgan huquqbuzarlik uchun sub’ektlar doirasi haqida eng muhim savol qoladi. Maqsad sub’ektlari doirasini cheklash mas’uliyatdan “qochish” uchun juda ko’p usullarni keltirib chiqaradi. Ma’muriy qonunchilikda sheriklik instituti mavjud emas.

Aytaylik, sportchini murabbiy, ota-ona, shifokor va hokazo bo’lmagan vositachi dopingga ko’ndirgan vaziyat. Agar sub’ektlar doirasi sport bilan bog’liq shaxslar bilan cheklangan bo’lsa, bunday shaxs javobgarlikka tortilishi mumkin emas. Bunday qilmishni sodir etgan har bir shaxsning javobgarligi nazarda tutilsa, eng to’g’ri bo’lardi. Trenerlar, tibbiyot xodimlari va boshqa mutaxassislarni maxsus fan sifatida ta’minlash. Belgilangan shaxslar uchun alohida javobgarlik belgilangan. “Sport to’g’risida”gi

qonunda sportda doping ta'rifi paydo bo'lishini inobatga olib, "sportchilar, shuningdek, murabbiylar, jismoniy tarbiya va jismoniy tarbiya sohasidagi boshqa mutaxassislar tomonidan antidoping qoidalarini buzganliklari uchun maxsus sub'ektlarga nisbatan ma'muriy javobgarlikni joriy etish maqsadga muvofiq bo'ladi. Sportchilarga nisbatan sport, hayvonlarga nisbatan foydalanish, sport musobaqalarida qatnashish, taqiqlangan modda va (yoki) taqiqlangan usul. Hozirgi vaqtda O'zbekiston Respublikasi Ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi kodeksining qay-si boblariga sportda doping uchun javobgarlik to'g'risidagi moddani kiritish to'g'ri bo'lishini aniqlash qiyin. Ma'muriy qonunchilikda sportdagi huquqbuzarliklar bo'yicha alohida bob uzoq vaqtdan beri zarur edi. Bunday bo'lim mavjud bo'lmagan taqdirda, eng maqbuli "Aholi sog'lig'ini saqlash sohasidagi huquqbuzarliklar uchun ma'muriy javobgarlik" deb, nomlangan 6-bobga kiritish maqsadga muvofiq bo'lardi.

Xulosa

Bizning ushbu kodeksimiz 6-bobiga kiritiladigan qo'shimchalarda Sportchilar, shuningdek, murabbiylar, jismoniy tarbiya va sport sohasidagi boshqa mutaxassislar va (yoki) sportchilarni qo'llab-quvvatlovchi xodimlar tomonidan sportchilarga nisbatan dopingga qarshi qoidalarini buzish, taqiqlangan moddadan foydalanish va (yoki) sport musobaqalarida qatnashayotgan hayvonlarga nisbatan taqiqlangan usul, - fuqarolarga bazaviy hisoblash miqdorining o'n baravaridan o'n besh baravarigacha miqdordagi jarima jazosini belgilash lozim. Mansabdor shaxslarga esa - bazaviy hisoblash miqdorining yigirma besh baravaridan ellik baravarigacha miqdordagi jarima yoki ikki yilgacha muddatga diskvalifikatsiya qilish kerak. Xuddi shunday qilmishlar ota-onalar, qonuniy vakillar, murabbiy, voyaga etmaganlarni o'qitish va tarbiyalash uchun mas'ul bo'lgan boshqa shaxslar, boshqa sportchi, shuningdek jismoniy tarbiya va sport sohasidagi boshqa mutaxassis tomonidan sodir etilgan bo'lsa, o'n olti yoshga to'lmagan sportchiga nisbatan sportchining yordamchi xodimlari, fuqarolarga bazaviy hisoblash miqdorining yigirma uch baravaridan miqdorda ma'muriy jarima solishga sabab bo'ladi; mansabdor shaxslarga – o'n baravarigacha jarima yoki uch yilgacha muddatga sport musobaqalaridan diskvalifikatsiya, qilish jazosi tayinlanishi kerak.

Ushbu bobning tegishli moddalariga kiritiladigan qoidalarda jismoniy tarbiya va sport sohasidagi boshqa mutaxassislar jismoniy tarbiya va sport federatsiya organi, Xalqaro olimpiya qo'mitasi yoki O'zbekiston Milliy olimpiya qo'mitasi tomonidan tasdiqlangan ro'yxatga kiritilgan jismoniy tarbiya va sport sohasidagi mutaxassislar sifatida tushunilishi kerak. Sportchilarni qo'llab-quvvatlash xodimlari deganda sport musobaqasida qatnashayotgan yoki qatnashishga tayyorgarlik ko'rayotgan sportchilar bilan ishlaydigan yoki davolanayotgan har qanday instruktor, sport jamoasi a'zosi, tibbiy yoki o'rta tibbiyot xodimlari tushunilishi kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yhati

1. O'zbekiston Respublikasining "Jismoniy

tarbiya va sport to'g'risida"gi Qonuni. 04.09.2015 yildagi O'RQ-394-son.

2. А.Н., Брусникина О.А. Проблемы борьбы с допингом. Под ред. С.В. Алексеева. Изд. «Проспект», 2016. – 128 с.

3. Харкевич Д.А. Фармакология. – Москва, изд. «ГЭОТАР-Медиа», 2017. – 760 с.

4. Dopingga qarshi kurashdagi muammolar. Ed . S.V. Alekseev. Ed. "Istiqbol", 2016. - 128 b.

5. Самсоненко Т.А., Багдасарян С.Д., Петрова С.В., Сидорова А.В. Правое регулирование борьбы с допингом на международном и национальном.

6. Чеботарев А.В. Юридическая ответственность за нарушение антидопинговых правил в России: проблемы и перспективы // Право. Журнал Высшей школы экономики. 2019. № 3. С. 76–97.

7. Butunjahon antidoping kodeksi / per. ingliz tilidan N. D. Durmanova, V.L.Nechipurenko. — M. : Sovet sport, 2017.— 176 b.

8. Derevoedov, A. Sportdagi doping va unga qarshi kurash / A. Derevoedov // Vestn. Ros. mejdunar. olimp. unta. — 2019. — № 4. — S. 1.3-14.

9. Ачкасов Е.Е., Благова Н.Н., Гансбургский А.Н. и др. Клинические аспекты спортивной медицины. Под ред. В.А. Маргазина. – СПб.: СпецЛит, 2014. – 462 с.

10. Антидопинговое пособие Международной федерации студенческого спорта (ФИСУ)-ВАДА. 2018. – 113 с.